

Šis tekstas yra skirtas tik informacijai ir teisinės galios neturi. Europos Sąjungos institucijos nėra teisiškai atsakingos už jo turinį. Autentiškos atitinkamų teisės aktų, įskaitant jų preambules, versijos skelbiamos Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje ir pateikiamos svetainėje „EUR-Lex“. Oficialūs tekstai tiesiogiai prieinami naudojantis šiuo dokumente pateikiamomis nuorodomis

► **B** EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA 2004/35/EB

2004 m. balandžio 21 d.

dėl atsakomybės už aplinkos apsaugą siekiant išvengti žalos aplinkai ir ją ištaisyti (atlyginti)

(OL L 143, 2004 4 30, p. 56)

iš dalies keičiama:

		Oficialusis leidinys		
		Nr.	puslapis	data
► <u>M1</u>	2006 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/21/EB	L 102	15	2006 4 11
► <u>M2</u>	2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/31/EB	L 140	114	2009 6 5
► <u>M3</u>	2013 m. birželio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/30/ES	L 178	66	2013 6 28
► <u>M4</u>	2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/1010	L 170	115	2019 6 25

**EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA
2004/35/EB****2004 m. balandžio 21 d.****dėl atsakomybės už aplinkos apsaugą siekiant išvengti žalos aplinkai
ir ją ištaisyti (atlyginti)***1 straipsnis***Dalykas**

Šios direktyvos tikslas – sukurti atsakomybės už aplinkos apsaugą sistemą pagal „teršėjas moka“ principą, siekiant išvengti žalos aplinkai ir ištaisyti (atlyginti) ją.

*2 straipsnis***Sąvokų apibrėžimai**

Šioje direktyvoje taikomi tokie apibrėžimai:

1. „žala aplinkai“ tai:

- a) saugomoms rūšims ir natūralioms buveinėms daroma žala, kuri daro reikšmingą neigiamą poveikį siekiant tokių buveinių arba rūšių palankiausios apsaugos būklės arba palaikant ją. Tokio poveikio reikšmingumas turi būti vertinamas darant nuorodą į pirminę būklę, atsižvelgiant į I priede nustatytus kriterijus;

Į žalą saugomoms rūšims ir natūralioms buveinėms neįeina prieš tai nustatytas neigiamas poveikis dėl subjekto veiklos, kurią aiškiai leido vykdyti atitinkamos institucijos pagal nuostatas, įgyvendinančias Direktyvos 92/43/EEB 6 straipsnio 3 ir 4 dalis arba 16 straipsnį arba Direktyvos 79/409/EEB 9 straipsnį, arba, jei tai yra Bendrijos teisės aktais nereguliuotos buveinės ir rūšys, pagal aplinkos apsaugą reglamentuojančių nacionalinės teisės aktų atitinkamas nuostatas.

b) žala vandeniui tai žala, daranti reikšmingą neigiamą poveikį:

- i) tų vandenų ekologinei, cheminei ar kiekybinei būklei arba ekologiniam potencialui, kaip apibrėžta Direktyvoje 2000/60/EB, išskyrus neigiamą poveikį, kai yra taikoma tos direktyvos 4 straipsnio 7 dalis, arba
- ii) atitinkamų jūros vandenų aplinkos būklei, kaip apibrėžta Direktyvoje 2008/56/EB, tiek, kiek konkretūs jūrų aplinkos būklės aspektai dar nėra sureguliuoti Direktyvoje 2000/60/EB;

▼B

- c) žala žemei, kuri yra bet koks žemės užteršimas, kuris kelia didelį pavojų, kad žmonių sveikatą gali neigiamai paveikti medžiagų, preparatų, organizmų arba mikroorganizmų tiesioginis arba netiesioginis naudojimas žemėje, ant jos arba po ja;
2. „žala“: tai tiesioginis arba netiesioginis gamtos išteklių išmatuojamas neigiamas pasikeitimas arba gamtos išteklių susijusių savybės, funkcijos išmatuojamas pablogėjimas;
 3. „saugomos rūšys ir natūralios buveinės“ tai:
 - a) rūšys, paminėtos Direktyvos 79/409/EEB 4 straipsnio 2 dalyje arba išvardytos jos I priede, arba išvardytos Direktyvos 92/43/EEB II ir IV prieduose;
 - b) rūšių buveinės, paminėtos Direktyvos 79/409/EEB 4 straipsnio 2 dalyje arba išvardytos jos I priede, arba išvardytos Direktyvos 92/43/EEB II priede, ir natūralios buveinės, išvardytos Direktyvos 92/43/EEB I priede, ir Direktyvos 92/43/EEB IV priede išvardytų rūšių veisimosi vietos arba poilsio vietos; ir
 - c) jei valstybė narė nustato, minėtuose prieduose neišvardytos buveinės arba rūšys, kurias valstybė narė nurodo siekdama tokių pačių, kaip ir minėtuose dviejose direktyvose nustatytų, tikslų;

4. „apsaugos būklė“ tai:

- a) jei tai yra natūrali buveinė, visa įtaka natūraliai buveinei ir jos tipinėms rūšims, kuri gali paveikti jos ilgalaikį natūralų paplitimą, struktūrą ir funkcijas, bei jos būdingų rūšių ilgalaikį išlikimą valstybės narės Europos teritorijoje, kuriai taikoma Sutartis, arba valstybės narės teritorijoje arba šios buveinės natūraliame areale, priklausomai nuo atvejo;

Natūralios buveinės apsaugos būklė laikoma „palankia“, jei:

- jos natūralus arealas ir plotai, kuriuos ji apima šiame areale, yra pastovūs ar didėja,
 - egzistuoja ir panašu, kad artimoje ateityje ir toliau egzistuos jos ilgalaikiam išlikimui būtina konkreti struktūra ir funkcijos,
 - jos būdingų rūšių apsaugos būklė yra palanki pagal b) punkto apibrėžimą;
- b) jei tai yra rūšys, visa įtaka toms rūšims, kuri gali paveikti jos populiacijų ilgalaikį natūralų paplitimą ir gausumą valstybės narės Europos teritorijoje, kuriai taikoma Sutartis, arba valstybės narės teritorijoje arba šios rūšies natūraliame areale, priklausomai nuo atvejo;

▼ B

Rūšių apsaugos būklė laikoma „palankia“, jei:

- tos rūšies populiacijos dinamikos duomenys rodo, kad ilgu laikotarpiu ji išsilaiko kaip gyvybinga jos natūralių buveinių dalis,
 - rūšių natūralus arealas nei mažėja, nei turi tendenciją sumažėti artimoje ateityje, ir
 - buveinė yra ir greičiausiai išliks pakankamai didelė, kad išlaikytų savo populiacijas ilgą laikotarpį;
5. „vandenys“: tai visi vandenys, kuriems taikoma Direktyva 2000/60/EB;
6. „subjektas“: tai fizinis arba juridinis, privatus arba viešasis asmuo, kuris vykdo arba kontroliuoja profesinę veiklą, arba, jei tai numatyta nacionalinės teisės aktuose, asmuo, kuriam deleguota tokios veiklos techninio vykdymo sprendžiamoji ekonominė galia, įskaitant ir tokios veiklos leidimo arba įgaliojimo turėtoją arba asmenį, registruojantį tokią veiklą arba pranešantį(teikianį žinias) apie ją;
7. „profesinė veikla“: tai bet kokia veikla, vykdoma kaip ūkinė veikla, verslas arba įmonė, nepriklausomai nuo to, ar ji yra privati, viešoji, siekianti arba nesiekianti pelno;
8. „emisija“: tai medžiagų, preparatų, organizmų arba mikroorganizmų išleidimas į aplinką, kaip žmonių veiklos rezultatas;
9. „neišvengiama (reali) žalos grėsmė“: tai pakankama tikimybė, kad artimoje ateityje bus padaryta žala aplinkai;
10. „prevencinės priemonės“: tai bet kurios priemonės, kurių imamasi reaguojant į įvykį, veiksmą arba neveikimą, dėl kurio iškyla neišvengiama žalos aplinkai grėsmė, siekiant išvengti šios žalos arba ją sumažinti;
11. „ištaisymo priemonės“: tai veiksmas arba veiksmų derinys, taip pat ir švelninančios arba laikinosios priemonės, skirtos atstatyti, atkurti arba pakeisti pažeistus gamtos išteklius ir (arba) pablogėjusias savybes (funkcijas), arba suteikti tokių išteklių arba savybių(funkcijų) lygiavertę alternatyvą, kaip numatyta II priede;
12. „gamtos išteklius“: tai saugomos rūšys arba natūralios buveinės, vanduo ir žemė;
13. „savybės (funkcijos)“ ir „gamtos išteklių savybės (funkcijos)“: tai funkcijos, kurias atlieka gamtos išteklius kito gamtos ištekliaus arba visuomenės naudai;

▼B

14. „pirminė būklė“: tai būklė žalos gamtos ištekliams ar jų savybėms (funkcijoms) atsiradimo metu, kuri būtų buvusi, jei žala aplinkai nebūtų padaryta, kuri įvertinama atsižvelgiant į turimą geriausią informaciją;
15. „atstatymas“, taip pat ir „natūralus atsistatymas“: vandens, saugomų rūšių ir natūralių buveinių atveju, – tai pažeistų gamtos išteklių ir (arba) pablogėjusių savybių (funkcijų) sugražinimas į pirminę būklę arba, žalos žemei atveju, – tai didelio pavojaus, kad gali būti neigiamas poveikis žmonių sveikatai, panaikinimas;
16. „išlaidos“: tai išlaidos, kurias pateisina poreikis užtikrinti tinkamą ir veiksmingą šios direktyvos įgyvendinimą, įskaitant išlaidas, įvertinant žalą aplinkai, neišvengiamą (realią) tokios žalos grėsmę, veiksmų, taip pat administracinių, teisinių, alternatyvas, bei vykdymo išlaidas duomenų rinkimo išlaidas ir kitas bendrąsias išlaidas, stebėjimo ir priežiūros išlaidas.

*3 straipsnis***Taikymo sritis**

1. Ši direktyva taikoma:
 - a) aplinkos žalai, kilusiai dėl bet kurios III priede išvardytos profesinės veiklos, ir neišvengiamai tokios žalos grėsmei, kilusiai dėl tokių veiklų;
 - b) žalai saugomoms rūšims ir natūralioms buveinėms, kilusiai dėl bet kurios kitos, nei išvardinta III priede, profesinės veiklos, ir neišvengiamai (realiai) tokios žalos grėsmei, kuri iškyla dėl tokių veiklų, kai tik subjektas buvo kaltas ar neatsargus.
2. Ši direktyva taikoma nepažeidžiant griežtesnių Bendrijos teisės aktų, reglamentuojančių šios direktyvos taikymo srities priklausančių veiklų vykdymą, ir nepažeidžiant Bendrijos teisės aktų, kuriuose pateikiama taisyklės dėl jurisdikcijos neatitikimų.
3. Nepažeidžiant atitinkamų nacionalinės teisės aktų, ši direktyva nesuteikia privatiems asmenims teisės į kompensaciją už žalą aplinkai arba už tokios žalos neišvengiamą grėsmę.

*4 straipsnis***Išimtys**

1. Ši direktyva netaikoma aplinkos žalai arba tokios žalos neišvengiamai grėsmei, kurią sukelia:
 - a) ginkluotas konfliktas, karo veiksmai, pilietinis karas arba maištas;
 - b) nepaprastas, neišvengiamas ir nenugalimas gamtos reiškinys.

▼B

2. Ši direktyva netaikoma aplinkos žalai arba tokios žalos neišvengiamai grėsmei, kurią sukelia įvykis, kurio atsakomybę arba kompensaciją reglamentuoja IV priede išvardytos tarptautinės konvencijos, taip pat ir būsimi jų pakeitimai, galiojančios toje valstybėje narėje.

3. Ši direktyva nepažeidžia subjekto teisės apriboti savo atsakomybę pagal nacionalinės teisės aktus, įgyvendinančius 1976 m. Konvenciją dėl atsakomybės pagal jūrinius reikalavimus ribojimo (LLMC), taip pat ir būsimus šios konvencijos pakeitimus, arba 1988 m. Strasbūro konvenciją dėl Vidaus navigacijos atsakomybės ribojimo (CLNI), taip pat ir būsimus šios konvencijos pakeitimus.

4. Ši direktyva netaikoma tokiam branduoliniam pavojui arba aplinkos žalai, arba tokios žalos neišvengiamai grėsmei, kurią gali sukelti Europos Atominės Energijos Bendrijos steigimo sutarties reglamentuojamos veiklos, arba įvykis arba veikla, kurių atsakomybę arba kompensaciją reguliuoja V priede išvardyti tarptautiniai dokumentai, taip pat ir būsimi jų pakeitimai.

5. Ši direktyva taikoma tik tai aplinkos žalai arba neišvengiamai tokios žalos grėsmei, kurią sukelia išplitusi tarša, tik tada, jei įmanoma nustatyti priežastinį ryšį šios žalos ir konkrečių subjektų veiklos.

6. Ši direktyva netaikoma veikloms, kurių pagrindinė paskirtis – tarnauti krašto apsaugai arba tarptautiniam saugumui, nei veikloms, kurių vienintelė paskirtis – apsaugoti nuo stichinių nelaimių.

*5 straipsnis***Prevencinė veikla**

1. Jei žala aplinkai dar nepadaryta, bet yra neišvengiama (reali) grėsmė, kad tokia žala atsiras, subjektas nedelsdamas imasi būtinų prevencinių priemonių.

2. Valstybės narės nustato, kad tada, jei reikia, ir jei nepaisant subjekto taikomų prevencinių priemonių neišvengiama aplinkos žalos grėsmė neišnyksta, subjektai nedelsdami turi pranešti kompetentingai institucijai visus svarbius šios situacijos aspektus.

3. Kompetentinga institucija bet kuriuo metu gali:

a) reikalauti, kad subjektas pateiktų informaciją apie bet kokią žalos aplinkai neišvengiamą grėsmę arba įtartinais atvejais, įtarus tokią neišvengiamą grėsmę;

b) reikalauti, kad subjektas imtųsi būtinų prevencinių priemonių;

▼B

- c) duoti nurodymus subjektui, kurių jis turi laikytis dėl taikytinų būtinų prevencinių priemonių; arba
- d) pati imtis būtinų prevencinių priemonių.

4. Kompetentinga institucija reikalauja, kad subjektas imtųsi prevencinių priemonių. Jei subjektas nevykdo straipsnio 1 dalyje arba 3 dalies b) arba c) punktuose nustatytų įsipareigojimų, negali būti nustatytas arba nereikalaujama, kad jis padengtų(atlygintų) išlaidas pagal šią direktyvą, kompetentinga institucija gali pati imtis šių priemonių.

*6 straipsnis***Žalos ištaisymo (atlyginimo) veikla**

1. Jei padaryta žala aplinkai, subjektas nedelsdamas praneša kompetentingai institucijai visus svarbius situacijos aspektus ir imasi:

- a) visų įgyvendinamų priemonių, kad nedelsdamas kontroliuotų, sustabdytų, pašalintų arba kitaip tvarkytų atitinkamus teršalus ir (arba) kitus žalą sukeliančius veiksnius tam, kad apribotų arba padėtų išvengti tolimesnės žalos aplinkai ir neigiamo poveikio žmonių sveikatai ir tolimesnio savybių(funkcijų) pablogėjimo, ir

- b) būtinų žalos ištaisymo priemonių pagal 7 straipsnį.

2. Kompetentinga institucija bet kuriuo metu gali:

- a) reikalauti, kad subjektas pateiktų papildomą informaciją apie bet kokią padarytą žalą;

- b) imtis, reikalauti, kad subjektas imtųsi, arba duoti nurodymus subjektui dėl visų įgyvendinamų priemonių, kad nedelsdamas kontroliuotų, sustabdytų, pašalintų arba kitaip tvarkytų atitinkamus teršalus ir (arba) kitus žalą sukeliančius veiksnius tam, kad apribotų arba padėtų išvengti tolimesnės žalos aplinkai ir neigiamo poveikio žmonių sveikatai ir tolimesnio funkcijų pablogėjimo;

- c) reikalauti, kad subjektas imtųsi būtinų žalos ištaisymo priemonių;

- d) duoti subjektui privalomus vykdyti nurodymus, dėl taikytinų būtinų žalos ištaisymo priemonių; arba

- e) pati imtis būtinų žalos ištaisymo priemonių.

3. Kompetentinga institucija reikalauja, kad subjektas imtųsi žalos ištaisymo priemonių. Jei subjektas nevykdo straipsnio 1 dalyje arba 2 dalies b), c) arba d) punktuose nustatytų įpareigojimų, negali būti nustatytas arba nereikalaujama, kad jis atlygintų išlaidas pagal šią direktyvą, kompetentinga institucija gali, jeigu nėra kitos išeities, imtis šių priemonių pati.

▼B*7 straipsnis***Žalos ištaisymo priemonių nustatymas**

1. Subjektai pagal II priedą nustato galimas žalos ištaisymo priemones ir pateikia jas kompetentingai institucijai patvirtinti, jei kompetentinga institucija nesiėmė veiksmų pagal 6 straipsnio 2 dalies e punktą ir 3 dalį.

2. Kompetentinga institucija nusprendžia, kokių žalos ištaisymo priemonių reikia imtis pagal II priedą ir bendradarbiaudama su atitinkamu subjektu, kaip reikalaujama.

3. Kai įvyksta keli žalos aplinkai atvejai ir kompetentinga institucija negali užtikrinti, jog būtinos žalos ištaisymo priemonės būtų taikomos tuo pačiu metu, kompetentinga institucija turi teisę nuspręsti, kurią žalą aplinkai reikia ištaisyti pirmiausia.

Priimdama tokį sprendimą kompetentinga institucija atsižvelgia, *inter alia*, į tų skirtingų žalos aplinkai atvejų pobūdį, apimtį ir sunkumą, ir į natūralaus atsistatymo galimybę. Taip pat atsižvelgiama į pavojų žmogaus sveikatai.

4. Kompetentinga institucija ragina 12 straipsnio 1 dalyje nurodytus asmenis ir visais atvejais asmenis, kurių žemėje būtų vykdomos žalos ištaisymo priemonės, pateikti savo pastebėjimus, ir atsižvelgia į šiuos pastebėjimus.

*8 straipsnis***Žalos prevencijos ir ištaisymo (atlyginimo) išlaidos**

1. Subjektas padengia pagal šią direktyvą taikytų žalos prevencijos ir ištaisymo (atlyginimo) veiksmų išlaidas.

2. Pagal straipsnio 3 ir 4 dalis kompetentinga institucija, *inter alia*, pasinaudodama turto užstatu arba subjekto, sukėlusio žalą arba neišvengiamą (realią) žalos grėsmę, kitomis atitinkamomis garantijomis, susigrąžina išlaidas, kurias ji patyrė dėl žalos prevencijos ar ištaisymo veiksmų, taikytų pagal šią direktyvą.

Tačiau kompetentinga institucija gali nuspręsti nesusigrąžinti visų išlaidų, jei su tokiu susigrąžinimu susijusios reikalingos išlaidos viršytų susigrąžintiną sumą arba, jei subjektas negali būti nustatytas.

3. Subjekto nereikalaujama padengti pagal šią direktyvą taikytų žalos prevencijos arba ištaisymo veiksmų išlaidų, jei jis gali įrodyti, kad žalą aplinkai arba neišvengiamą (realią) tokios žalos grėsmę sukėlė:

- a) trečioji šalis, ir ji atsirado nepaisant to, kad buvo taikytos reikiamos saugumo priemonės; arba
- b) valdžios institucijos privalomo įsakymo arba nurodymo laikymasis, išskyrus įsakymą arba nurodymą, priimtą dėl emisijos arba įvykio, kurį sukėlė paties subjekto veikla.

▼ B

Tokiais atvejais valstybės narės imasi būtinų priemonių, kad sudarytų subjektui galimybę susigrąžinti patirtas išlaidas.

4. valstybės narės gali leisti subjektui nepadengti pagal šią direktyvą vykdomų žalos jos ištaisymo veikslių išlaidų, jei jis įrodo, kad jis nekaltas arba nebuvo aplaidus ir, kad žalą aplinkai sukėlė:

- a) emisija arba įvykis, kuris yra aiškiai leidžiamas ir atitinka visas sąlygas leidimo, suteikto pagal taikomas nacionalinės teisės aktus ir reglamentus, įgyvendinančius III priede nurodytas Bendrijos priimtas įstatymines priemones, taikomas emisijos arba įvykio metu;
- b) emisija arba veikla, arba bet koks produkto naudojimas veikloje, jei subjektas įrodo, kad tokia veikla negalėjo padaryti žalos aplinkai, atsižvelgiant į mokslines ir technines žinias tada, kai įvyko emisija arba veikla.

5. Priemonės, kurių kompetentinga institucija imasi pagal 5 straipsnio 3 ir 4 dalis ir 6 straipsnio 2 ir 3 dalis, nesumažina atitinkamo subjekto atsakomybės pagal šią direktyvą ir nepažeidžia Sutarties 87 ir 88 straipsnių.

*9 straipsnis***Išlaidų paskirstymas, jei už žalos sukėlimą atsako kelios šalys**

Ši direktyva nepažeidžia nacionalinių teisės aktų nuostatų dėl išlaidų paskirstymo tada, kai už žalos sukėlimą atsako kelios šalys, ypač dėl atsakomybės paskirstymo produkto gamintojui ir vartotojui.

*10 straipsnis***Išlaidų susigrąžinimo senaties terminas**

Kompetentingai institucijai suteikiama teisė iškelti išlaidų, susijusių su pagal šią direktyvą taikytomis priemonėmis, susigrąžinimo bylą prieš žalą arba tokios žalos neišvengiamą (realią) grėsmę sukėlusį subjektą arba, jei taikoma, prieš trečiąją šalį ne vėliau, kaip per penkerius metus nuo minėtų priemonių pabaigos arba nuo tada, kai buvo nustatytas atsakingas subjektas arba trečioji šalis, priklausomai nuo to, kas įvyko vėliau.

*11 straipsnis***Kompetentinga institucija**

1. valstybės narės paskiria kompetentingą instituciją arba institucijas, atsakingas už šioje direktyvoje numatytų pareigų vykdymą.

▼B

2. Kompetentingos institucijos pareiga – nustatyti žalą arba žalos neišvengiamą (realią) grėsmę sukėlusį subjektą, įvertinti žalos reikšmingumą ir nustatyti, kokių žalos ištaisymo priemonių reikėtų imtis pagal II priedą. Todėl kompetentinga institucija turi teisę reikalauti, kad atitinkamas subjektas pats atliktų vertinimą ir pateiktų būtiną informaciją ir duomenis.

3. valstybės narės užtikrina, kad kompetentinga institucija galėtų suteikti įgaliojimus trečiosioms šalims ar reikalauti jų vykdyti būtinas žalos prevencijos arba jos ištaisymo priemones.

4. Bet kokiame pagal šią direktyvą priimtame sprendime, nustatant žalos prevencijos arba jos ištaisymo priemones, nurodomos tikslūs pagrindas, kuriuo jis yra grindžiamas. Apie tokį sprendimą nedelsiant pranešama atitinkamam subjektui, kuris tuo pačiu metu informuojamas apie jam priklausančius teisinius teisės gynimo būdus pagal atitinkamoje valstybėje narėje galiojančius įstatymus ir apie terminus, taikomus tokiems gynimo būdams.

*12 straipsnis***Prašymas imtis veiksmų**

1. Fiziniai arba juridiniai asmenys:

- a) kurie paveikti arba gali būti paveikti dėl žalos aplinkai, arba
- b) turintys pakankamą interesą priimant aplinkosauginius sprendimus, susijusius su žala, arba kita vertus,
- c) pareiškiantys apie teisės pažeidimą, jei valstybės narės administracinių pažeidimų kodeksas reikalauja to kaip būtinos sąlygos,

turi teisę pateikti kompetentingai institucijai bet kokius pastebėjimus, apie jiems žinomus žalos aplinkai arba tokios žalos neišvengiamos grėsmės atvejus, ir turi teisę prašyti kompetentingos institucijos imtis veiksmų pagal šią direktyvą.

„Pakankamą interesą“ ir „teisės pažeidimą“ apibrėžia valstybės narės.

Todėl, įgyvendinant b) punktą, visų nevyriausybinų organizacijų, skatinančių aplinkos apsaugą ir atitinkančių nacionalinės teisės aktų reikalavimus, interesas laikomas pakankamas. Įgyvendinant c) punktą, laikoma, kad tokios organizacijos taip pat turi teises, kurios gali būti pažeistos.

2. Prie prašymo imtis veiksmų pridedama atitinkama informacija ir duomenys, pagrindžiantys pateiktus pastebėjimus dėl nurodytos žalos aplinkai.

3. Jei iš prašymo imtis veiksmų ir pridedamų pastebėjimų tikėtina, kad yra žala aplinkai, kompetentinga institucija nagrinėja visus tokius pastebėjimus ir prašymus imtis veiksmų. Tokiomis aplinkybėmis kompetentinga institucija suteikia galimybę atitinkamam subjektui pareikšti savo požiūrį dėl prašymo imtis veiksmų ir pridedamų pastebėjimų.

▼B

4. Nedelsdama ir visais atvejais laikydama si nacionalinės teisės aktų atitinkamų nuostatų, kompetentinga institucija praneša straipsnio 1 dalyje nurodytiems asmenims, pateikusiems jai paste bėjimus, apie savo sprendimą patenkinti arba atmesti prašymą imtis veiksmų ir pateikia tokio sprendimo motyvus.

5. Valstybės narės gali nuspręsti netaikyti šio straipsnio 1 ir 4 dalių žalos neišvengiamos grėsmės atvejais.

*13 straipsnis***Peržiūrėjimo procedūros**

1. 12 straipsnio 1 dalyje nurodyti asmenys turi galimybę kreiptis į teismą arba kitą nepriklausomą ir nešališką visuomeninį organą, kompetentingą peržiūrėti kompetentingos institucijos sprendimų, veiksmų arba neveikimo pagal šią direktyvą procesinį arba materialinį teisėtumą.

2. Ši direktyva nepažeidžia jokių nacionalinės teisės aktų nuostatų, reglamentuojančių teisę siekti teisingumo, ir reikalaujančių, kad prieš kreipiantis dėl teismo nagrinėjimo būtų visiškai išnaudotos administracinės patikrinimo (peržiūrėjimo) procedūros.

*14 straipsnis***Finansinis užtikrinimas**

1. Valstybės narės imasi priemonių paskatinti, kad atitinkami ekonomikos ir finansų subjektai kurtų finansinio užtikrinimo instrumentus ir rinkas, taip pat ir finansinius mechanizmus nemokumo atveju, kad sudarytų sąlygas subjektams naudoti finansines garantijas savo atsakomybei pagal šią direktyvą užtikrinti.

▼M4

▼B*15 straipsnis***Valstybių narių bendradarbiavimas**

1. Jei žala aplinkai paveikė arba gali paveikti keletą valstybių narių, šios valstybės narės bendradarbiauja, įskaitant ir atitinkamą pasikeitimą informacija, kad užtikrintų, jog bet kurios tokios žalos aplinkai atžvilgiu būtų taikomos prevencinės ir, jei reikia, žalos ištaisymo priemonės.

2. Jei padaroma žala aplinkai, valstybė narė, kurios teritorijoje kyla ši žala, pateikia pakankamą informaciją valstybėms narėms, kurios gali būti paveiktos.

3. Jei valstybė narė nustato savo teritorijoje žalą, kuri kilo ne joje, ji gali pranešti apie tokią problemą Komisijai ir suinteresuotoms valstybėms narėms; ji gali pateikti rekomendacijas dėl žalos prevencijos ir ištaisymo priemonių priėmimo, ir pagal šią direktyvą gali siekti susigrąžinti savo patirtas išlaidas, susijusias su žalos išvengimo ir ištaisymo priemonių priėmimu.

▼B*16 straipsnis***Ryšys su nacionaline teise**

1. Ši direktyva netrukdo valstybėms narėms išsaugoti arba priimti griežtesnes nuostatas, susijusias su žalos aplinkai prevencija ir ištaisymu, įskaitant ir nustatymą papildomų veiklų, kurioms būtų taikomi šios direktyvos žalos prevencijos ir ištaisymo reikalavimai, ir nustatymą papildomų atsakingų šalis.

2. Ši direktyva netrukdo valstybėms narėms priimti atitinkamų priemonių, pavyzdžiui dvigubo išlaidų susigrąžinimo draudimo, tada, kai dvigubas susigrąžinimas galėtų įvykti dėl sutampančių veiksmų kompetentingos institucijos pagal šią direktyvą ir asmens, kurio nuosavybei pakenkė žala aplinkai.

*17 straipsnis***Laikinas taikymas**

Ši direktyva netaikoma:

- žalai, kilusiai dėl emisijos arba įvykio, įvykusio iki 19 straipsnio 1 dalyje nurodytos datos,
- žalai, kilusiai dėl emisijos arba įvykio, įvykusio po 19 straipsnio 1 dalyje nurodytos datos, jei tokie įvykiai įvyksta dėl konkrečios veiklos, kuri vyko ir pasibaigė iki minėtos datos,
- žalai, jei nuo emisijos arba įvykio, sukėlusio žalą, praėjo daugiau kaip 30 metų.

▼M4*18 straipsnis***Informacija apie įgyvendinimą ir duomenų bazę**

1. Komisija iš valstybių narių surenka informaciją, išplatintą pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2003/4/EB ⁽¹⁾, ir (kiek jos turima) apie patirtį, įgytą taikant šią direktyvą. Ta informacija apima šios direktyvos VI priede nurodytus duomenis ir turi būti surinkta ne vėliau kaip 2022 m. balandžio 30 d., o vėliau renkama kas penkerius metus.

2. Remdamasi 1 dalyje nurodyta informacija, Komisija atlieka šios direktyvos vertinimą ir paskelbia jį anksčiau nei 2023 m. balandžio 30 d., o vėliau vertinimą atlieka kas penkerius metus.

⁽¹⁾ 2003 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/4/EB dėl visuomenės galimybės susipažinti su informacija apie aplinką ir panaikinanti Tarybos direktyvą 90/313/EEB (OL L 41, 2003 2 14, p. 26).

▼M4

3. Ne vėliau kaip 2020 m. gruodžio 31 d. Komisija parengia gaires dėl bendro termino „žala aplinkai“, kaip apibrėžta 2 straipsnyje, supratimo.

▼B*19 straipsnis***Įgyvendinimas**

1. Valstybės narės priima įstatymus ir kitus teisės aktus, kurie, įsigalioję iki 2007 m. balandžio 30 d., įgyvendina šią direktyvą. Jos nedelsdamos apie tai praneša Komisijai.

Valstybės narės, tvirtindamos šias priemones, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstus bei lentelę, parodančią, kaip šios direktyvos nuostatos atitinka priimtas nacionalines nuostatas.

*20 straipsnis***Įsigaliojimas**

Ši direktyva įsigalioja jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* dieną.

*21 straipsnis***Adresatai**

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

*I PRIEDAS***2 STRAIPSNIO 1 DALIES A PUNKTE NURODYTI KRITERIJAI**

Žalos, trukdančios pasiekti arba palaikyti buveinių arba rūšių palankiausių apsaugos būklę, dydis (reikšmingumas) turi būti vertinamas darant nuorodą į apsaugos būklę žalos padarymo metu, į jų sukurtų savybių atliekamas funkcijas ir į natūralaus atsistatymo galimybę. Reikšmingi neigiami pirminės būklės pokyčiai turėtų būti nustatomi pagal išmatuojamus duomenis, tokius kaip:

- individų skaičių, jų tankumą arba užimamą teritoriją,
- konkrečių individų arba pažeistos teritorijos vaidmenį rūšies arba buveinės apsaugai, rūšies arba buveinės retumą (įvertintą vietos, regiono ir aukštesniame lygyje, taip pat ir Bendrijos lygiu),
- rūšies galimybę daugintis (pagal šiai rūšiai arba šiai populiacijai būdingą dinamiką), jos gyvybingumą arba buveinės natūralaus atsistatymo galimybę (pagal jos tipinems rūšims arba jų populiacijoms būdingą dinamiką),
- rūšies arba buveinės, kuriai padaryta žala, galimybę per trumpą laiką be jokio įsikišimo, išskyrus padidintas apsaugos priemones, atsinaujinti iki būklės, kuri dėl rūšies arba buveinės dinamikos virsta į būseną, tokią pačią arba geresnę už pirminę būklę.

Jei įrodomas žalos poveikis žmogaus sveikatai, tokia žala priskiriama didelei žalai.

Didele žala nelaikoma tokia žala:

- neigiami pokyčiai, mažesni už natūralius svyravimus, laikomus normaliais tai rūšiai arba buveinei,
- neigiami pokyčiai, susidarantys dėl natūralių priežasčių arba įsikišimo, susijusio su įprastu vietovių tvarkymu, kuris apibūdintas buveinės aprašuose arba tiksliniuose dokumentuose arba kurį prieš tai vykdė savininkai arba subjektai,
- žala rūšims arba buveinei, jei nustatyta, kad per trumpą laiką be jokio įsikišimo jos atsinaujins iki pirminės būklės arba iki būklės, kuri vien tik dėl rūšies arba buveinės dinamikos savybių tampa būkle, tapačia arba geresne už pirminę būklę.

II PRIEDAS

ŽALOS APLINKAI IŠTAISYMAS

Šis priedas nustato bendrą sistemą, kurios reikia laikytis parenkant tinkamiausias priemones, kurios užtikrintų žalos aplinkai ištaisymą.

1. Žalos vandeniui arba saugomoms rūšims ar natūralioms buveinėms ištaisymas

Žala aplinkai, susijusi su vandeniu arba saugomomis rūšimis ar natūraliomis buveinėmis, ištaisoma atkuriant pirminę aplinkos būklę per pirminį, papildomą ir kompensuojamąjį ištaisymą, kai:

- a) „Pirminis“ ištaisymas – tai žalos ištaisymo priemonė, sugrąžinanti pažeistus gamtinius išteklius ir (arba) pablogėjusias funkcijas į pirminę būklę arba jos link;
- b) „Papildomas“ ištaisymas – tai žalos ištaisymo priemonė, taikoma gamtos ištekliams ir (arba) funkcijoms, kompensuojant tai, jog pirminis žalos ištaisymas ne pilnai atkuria pažeistus gamtos išteklius ir (arba) funkcijas;
- c) „Kompensuojamasis“ ištaisymas – tai veiksmas, kurio imamasi kompensuojant gamtos išteklių ir (arba) funkcijų laikinus nuostolius, susidarantčius nuo žalos padarymo datos iki tol, kol pasiekiamas visiškas pirminio žalos ištaisymo poveikis;
- d) „Laikini nuostoliai“ – tai nuostoliai, susidarantys dėl to, kad pažeisti gamtos išteklių ir (arba) funkcijos nebegali atlikti savo ekologinių funkcijų arba atlikti funkcijų kitiems gamtos ištekliams arba visuomenei iki tol, kol pirminių arba kompensuojamųjų priemonių poveikis taps matomas. Į tokį poveikį neįeina finansinė kompensacija visuomenės nariams.

Jei įvykdžius pirminį žalos ištaisymą neatkuriama pirminė aplinkos būklė, vykdomas papildomas žalos ištaisymas. Be to, kompensuojamasis žalos ištaisymas vykdomas kompensuojant laikinus nuostolius.

Žalos aplinkai, susijusiai su vandeniu, saugomomis rūšimis arba natūraliomis buveinėmis, ištaisymas taip pat reiškia, kad turi būti pašalintas neigiamo poveikio žmogaus sveikatai bet koks didesnis pavojus.

1.1. Žalos ištaisymo tikslai

Pirminio žalos ištaisymo paskirtis

1.1.1. Pirminio žalos ištaisymo paskirtis – atkurti pažeistų gamtos išteklių ir (arba) funkcijų pirminę būklę.

Papildomo žalos ištaisymo paskirtis

1.1.2. Jei neatkuriama pažeistų gamtos išteklių ir (arba) funkcijų pirminė būklė, vykdomas papildomas žalos ištaisymas. Papildomo žalos ištaisymo paskirtis – suteikti tokį patį gamtos išteklių ir (arba) funkcijų lygį, taip pat ir alternatyvioje vietovėje, jei reikia, panašų į tą, kuris būtų suteiktas tada, jei būtų buvusi sugrąžinta pažeistos vietovės pirminė būklė. Jei įmanoma ir reikia, alternatyvi vietovė turėtų būti geografiškai susijusi su pažeista vietove, atsižvelgiant į gyventojų, kuriems padaryta žala, interesus.

Kompensuojamojo žalos ištaisymo paskirtis

▼B

1.1.3. Kompensuojamasis žalos ištaisymas vykdomas kompensuojant gamtos išteklių ir (arba) funkcijų laikinus nuostolius iki tokių išteklių ir funkcijų atkūrimo. Tokį kompensavimą sudaro saugomų natūralių buveinių ir rūšių arba vandens papildomi pagerinimai arba pažeistoje vietovėje, arba alternatyvioje vietovėje. Į tokį kompensavimą neįeina finansinė kompensacija visuomenės nariams.

1.2. *Žalos ištaisymo priemonių nustatymas*

Pirminių žalos ištaisymo priemonių nustatymas

1.2.1. Nagrinėjamos galimybės, kurias sudaro veiksmai, skirti tiesiogiai atkurti gamtos išteklių ir (arba) funkcijų pagrindinę būseną pagreitintu arba natūralaus atsistatymo būdu.

Papildomų ir kompensuojamųjų žalos ištaisymo priemonių nustatymas

1.2.2. Nustatant papildomų ir kompensuojamųjų žalos ištaisymo priemonių apimtį, visų pirma nagrinėjami išteklių lygiavertiškumo palyginimo ir funkcijų lygiavertiškumo palyginimo metodai. Pagal minėtus metodus visų pirma nagrinėjami veiksmai, suteikiantys tokios pat rūšies, kokybės ir kiekio gamtos išteklius ir (arba) funkcijas, kaip ir pažeistieji. Jei tai neįmanoma, numatomi alternatyvūs gamtos ištekliai ir (arba) funkcijos. Pavyzdžiui, prastesnę kokybę būtų galima kompensuoti padidinant žalos ištaisymo priemonių kiekį.

1.2.3. Jei neįmanoma panaudoti pirmiausia taikomo išteklių lygiavertiškumo palyginimo arba funkcijų lygiavertiškumo palyginimo metodų, naudojami alternatyvūs vertinimo būdai. Kompetentinga institucija gali nurodyti metodą, pavyzdžiui piniginio vertinimo, kad nustatytų būtinų žalos ištaisymo papildomų ir kompensuojamųjų priemonių apimtį. Jei įmanoma įvertinti prarastus išteklius ir (arba) funkcijas, tačiau per protingą laikotarpį arba už protingą kainą negalima įvertinti išteklių ir (arba) funkcijų pakeitimo, kompetentinga institucija gali parinkti žalos ištaisymo priemones, kurių kaina atitinka apskaičiuotą prarastų gamtos išteklių ir (arba) funkcijų piniginę vertę.

Papildomos ir kompensuojamosios žalos ištaisymo priemonės turėtų būti parinktos taip, kad jos suteiktų papildomus gamtos išteklius ir (arba) funkcijas atsižvelgiant į žalos ištaisymo priemonių pageidaujama laiką ir trukmę. Pavyzdžiui, kuo ilgesnis pirminės būklės atkūrimo laikotarpis, tuo daugiau kompensuojamųjų žalos ištaisymo priemonių vykdoma (jei kitos aplinkybės yra tokios pat).

1.3. *Žalos ištaisymo galimybių pasirinkimas*

1.3.1. Pagrįstos žalos ištaisymo galimybės, naudojant geriausias turimas priemones, turėtų būti vertinamos pagal tokius kriterijus:

- kiekvienos galimybės įtaką visuomenės sveikatai ir saugumui,
- galimybės įgyvendinimo kaštus,
- kiekvienos galimybės sėkmės tikimybę,
- tai, kaip kiekviena galimybė padės išvengti žalos ateityje ir papildomos žalos, kurią gali sukelti galimybės įgyvendinimas,
- tai, kaip kiekviena galimybė yra naudinga gamtos išteklių ir (arba) funkcijų kiekvienam komponentui,
- tai, kaip pagal kiekvieną galimybę atsižvelgiama į atitinkamas socialines, ekonomines ir kultūrinės problemas ir kitus vietovei būdingus atitinkamus veiksnius,

▼B

- laikotarpį, per kurį bus faktiškai atkurta pažeista aplinka,
- tiek, kiek kiekviena galimybė padeda atkurti vietovę, kuriai padaryta aplinkos žala,
- geografinį ryšį su pažeista vietove.

1.3.2. Vertinant įvairias nustatytas žalos ištaisymo galimybes, gali būti pasirinktos pirminės žalos ištaisymo priemonės, kurios nevisiškai atkuria pažeisto vandens arba saugomos rūšies arba natūralios buveinės pirminę būklę arba kurios atkuria tokią būklę lėčiau. Toks sprendimas gali būti priimtas tik tada, jei gamtos išteklių ir (arba) funkcijos, numatytos pirmineje vietovėje, yra kompensuojami didinant papildomus ir kompensuojamuosius veiksmus, skirtus suteikti gamtos išteklių ir (arba) funkcijų lygį, panašų į tą, kuris buvo numatytas. Tai pavyzdžiui bus tada, kai lygiavėčiai gamtos išteklių ir (arba) funkcijos kitur galėtų būti suteikiamos mažesne kaina. Šios papildomos žalos ištaisymo priemonės turėtų būti nustatomos pagal 1.2.2. skirsnio taisykles.

1.3.3. Nepaisant 1.3.2. skirsnyje nustatytų taisyklių ir pagal 7 straipsnio 3 dalį, kompetentinga institucija turi teisę nuspręsti, kad jokios papildomos žalos ištaisymo priemonės nebebūtų taikomos, jei:

- a) jau taikytos žalos ištaisymo priemonės užtikrina, kad jau nebėra didesnio pavojaus, kad bus padaryta neigiamas poveikis žmogaus sveikatai, vandeniui arba saugomoms rūšims ar natūralioms buveinėms, ir
- b) žalos ištaisymo priemonių, kurių reikėtų imtis norint pasiekti pirminę būklę arba panašų lygį, kaštai būtų neproporcingi aplinkos gautai naudai.

2. Žalos žemei ištaisymas

Būtinų priemonių imamasi siekiant užtikrinti, kad bent jau teršalai būtų pašalinti, kontroliuojami, sulaukomi arba sumažinami tiek, kad užteršta žemė, atsižvelgiant į jos panaudojimą dabar ir patvirtintą žalos padarymo metu naudojimą ateityje, jau nebekeltų didesnio pavojaus, kad nebebus neigiamo poveikio žmogaus sveikatai. Toks pavojus vertinamas naudojant rizikos įvertinimo procedūras, atsižvelgiant į dirvos savybę ir funkciją, žalingų medžiagų, preparatų organizmų ir mikroorganizmų rūšį ir koncentraciją, jų rizikos bei išsisklaidymo galimybes. Naudojimas nustatomas žalos padarymo metu pagal galiojančius žemės naudojimą reglamentuojančius teisės aktus arba kitus atitinkamus teisės aktus, jei tokių yra.

Jei pakeičiamas žemės naudojimas, turi būti imamasi visų būtinų priemonių, kad būtų išvengta neigiamo poveikio žmogaus sveikatai.

Jei nėra žemės naudojimą reglamentuojančių teisės aktų arba kitų atitinkamų teisės aktų, atitinkamos teritorijos, kurioje padaryta žala, rūšį (tipą) lemia konkrečios teritorijos naudojimas, atsižvelgus į jos numatomą plėtrą.

Nagrinėjama natūralaus atsistatymo galimybė, tai yra galimybė, pagal kurią netaikomas joks žmogaus įsikišimas į atkūrimo procesą.

III PRIEDAS

3 STRAIPSNIO 1 DALYJE NURODYTOS VEIKLOS SRITYS

1. Įrangos naudojimas pagal leidimą, laikantis 1996 m. rugsėjo 24 d. Tarybos direktyvos 96/61/EB dėl taršos integruotos prevencijos ir kontrolės⁽¹⁾. Tai reiškia visas Direktyvos 96/61/EB I priede išvardytas veiklas, išskyrus įrangą arba įrangos dalis, naudojamas naujų produktų ir procesų tyrimui, plėtrai ir bandymui.
2. Atliekų tvarkymo operacijos, taip pat ir atliekų bei pavojingų atliekų rinkimas, transportavimas, utilizavimas ir sunaikinimas, taip pat ir tokių operacijų priežiūra ir atliekų sunaikinimo vietų priežiūra po atliekų sunaikinimo pagal leidimą arba registraciją laikantis 1975 m. liepos 15 d. Tarybos direktyvos 75/442/EEB dėl atliekų⁽²⁾ ir 1991 m. gruodžio 12 d. Tarybos direktyvos 91/689/EEB dėl pavojingų atliekų⁽³⁾.

Į tokią veiklą įeina, *inter alia*, sąvartynų tvarkymas pagal 1999 m. balandžio 26 d. Tarybos direktyvą 1999/31/EB dėl atliekų sąvartynų⁽⁴⁾ ir deginimo gamyklų naudojimas pagal 2000 m. gruodžio 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2000/76/EB dėl atliekų deginimo⁽⁵⁾.

Įgyvendindamos šią direktyvą valstybės narės gali nuspręsti, kad į tokią veiklą neįeina sruatų iš miestų nutekamųjų vandenų valymo įrengimų, apdrotų iki patvirtinto standarto, naudojimas žemės ūkio tikslams.

3. Visi išleidimai į vidaus paviršinius vandenis, kurių vykdymui reikalingas išankstinis patvirtinimas pagal 1976 m. gegužės 4 d. Tarybos direktyvą 76/464/EEB dėl taršos, kurią sukelia tam tikros pavojingos medžiagos, išleistos į Bendrijos vandens aplinką⁽⁶⁾.
4. Visi medžiagų išleidimai į gruntinius vandenis, kuriems reikia išankstinio patvirtinimo pagal 1979 m. gruodžio 17 d. Tarybos direktyvą 80/68/EEB dėl požeminio vandens apsaugos nuo tam tikrų pavojingų medžiagų keliamos taršos⁽⁷⁾.
5. Teršalų išleidimas arba įleidimas į paviršinius vandenis arba gruntinius vandenis, kuriam reikia leidimo, patvirtinimo arba registracijos pagal Direktyvą 2000/60/EB.
6. Vandens nuvedimas arba užtvėnkimas pagal išankstinį patvirtinimą laikantis Direktyvos 2000/60/EB.

⁽¹⁾ OL L 257, 1996 10 10, p. 26. Direktyva su paskutiniais pakeitimais, padarytais Reglamentu (EB) Nr. 1882/2003.

⁽²⁾ OL L 194, 1975 7 25, p. 39. Direktyva su paskutiniais pakeitimais, padarytais Reglamentu (EB) Nr. 1882/2003.

⁽³⁾ OL L 377, 1991 12 31, p. 20. Direktyva su pakeitimais, padarytais Direktyva 94/31/EB (OL L 168, 1994 7 2, p. 28).

⁽⁴⁾ OL L 182, 1999 7 16, p. 1. Direktyva su pakeitimais, padarytais Reglamentu (EB) Nr. 1882/2003.

⁽⁵⁾ OL L 332, 2000 12 28, p. 91.

⁽⁶⁾ OL L 129, 1976 5 18, p. 23. Direktyva su paskutiniais pakeitimais, padarytais Direktyva 2000/60/EB.

⁽⁷⁾ OL L 20, 1980 1 26, p. 43. Direktyva su pakeitimais, padarytais Direktyva 91/692/EEB (OL L 377, 1991 12 31, p. 48).

▼B

7. Gamyba, naudojimas, sandėliavimas, perdirbimas, papildymas, išleidimas į aplinką ir transportavimas į vietą:
- a) pavojingų medžiagų, apibrėžtų 1967 m. birželio 27 d. Tarybos direktyvos 67/548/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių pavojingų medžiagų klasifikavimą, pakavimą ir ženklimą etiketėmis, suderinimo ⁽¹⁾ 2 straipsnio 2 dalyje;
 - b) pavojingų preparatų, apibrėžtų 1999 m. gegužės 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos Direktyvos 1999/45/EB dėl pavojingų preparatų klasifikavimą, pakavimą ir ženklimą reglamentuojančių valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatų derinimo ⁽²⁾ 2 straipsnio 2 dalyje;
 - c) augalų apsaugos produktų, apibrėžtų 1991 m. liepos 15 d. Tarybos direktyvos 91/414/EEB dėl augalų apsaugos produktų pateikimo į rinką ⁽³⁾, 2 straipsnio 1 dalyje;
 - d) biocidinių produktų, apibrėžtų 1998 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 98/8/EB dėl biocidinių produktų pateikimo į rinką ⁽⁴⁾, 2 straipsnio 1 dalies a punkte.
8. Vežimas keliu, geležinkeliu, vidaus vandens keliais, jūra arba oru pavojingų prekių arba taršą sukeliančių prekių, apibrėžtų arba 1994 m. lapkričio 21 d. Tarybos direktyvos 94/55/EB dėl valstybių narių teisės aktų, susijusių su pavojingų krovinių vežimu keliais, suderinimo ⁽⁵⁾, A priede arba 1996 m. liepos 23 d. Tarybos direktyvos 96/49/EB dėl valstybių narių teisės aktų, susijusių su pavojingų krovinių vežimu geležinkeliais, suderinimo ⁽⁶⁾, priede, arba apibrėžtų 1993 m. rugsėjo 13 d. Tarybos direktyvoje 93/75/EEB dėl minimalių reikalavimų laivams, pasiruošusiems išvykti arba išvykstantiems iš Bendrijos uostų ir vežantiems pavojingas arba taršą sukeliančias prekes ⁽⁷⁾.
9. Įrenginių naudojimas pagal patvirtinimą, suteiktą pagal 1984 m. birželio 28 d. Tarybos direktyvą 84/360/EEB dėl kovos su pramonės įmonių keliamą oro tarša ⁽⁸⁾, dėl teršiančių medžiagų, kurioms taikoma prieš tai minėta direktyva, išleidimo į orą.
10. Bet koks ribotas naudojimas, taip pat ir transportavimas, susijęs su 1990 m. balandžio 23 d. Tarybos direktyvoje 90/219/EEB dėl riboto genetiškai modifikuotų mikroorganizmų naudojimo ⁽⁹⁾ apibrėžtais genetiškai modifikuotais mikroorganizmais.

⁽¹⁾ OL 196, 1967 8 16, p. 1. Direktyva su paskutiniais pakeitimais, padarytais Reglamentu (EB) Nr. 807/2003.

⁽²⁾ OL L 200, 1999 7 30, p. 1. Direktyva su paskutiniais pakeitimais, padarytais Reglamentu (EB) Nr. 1882/2003.

⁽³⁾ OL L 230, 1991 8 19, p. 1. Direktyva su paskutiniais pakeitimais, padarytais Reglamentu (EB) Nr. 806/2003 (OL L 122, 2003 5 16, p. 1).

⁽⁴⁾ OL L 123, 1998 4 24, p. 1. Direktyva su pakeitimais, padarytais Reglamentu (EB) Nr. 1882/2003.

⁽⁵⁾ OL L 319, 1994 12 12, p. 7. Direktyva su paskutiniais pakeitimais, padarytais Komisijos direktyva 2003/28/EB (OL L 90, 2003 4 8, p. 45).

⁽⁶⁾ OL L 235, 1996 9 17, p. 25. Direktyva su paskutiniais pakeitimais, padarytais Komisijos direktyva 2003/29/EB (OL L 90, 2003 4 8, p. 47).

⁽⁷⁾ OL L 247, 1993 10 5, p. 19. Direktyva su paskutiniais pakeitimais, padarytais Europos Parlamento ir Tarybos Direktyva 2002/84/EB (OL L 324, 2002 11 29, p. 53).

⁽⁸⁾ OL L 188, 1984 7 16, p. 20. Direktyva su pakeitimais, padarytais Direktyva 91/692/EEB (OL L 377, 1991 12 31, p. 48).

⁽⁹⁾ OL L 117, 1990 5 8, p. 1. Direktyva su paskutiniais pakeitimais, padarytais Reglamentu (EB) Nr. 1882/2003.

▼ B

11. Genetiškai modifikuotų organizmų, apibrėžtų Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2001/18/EB ⁽¹⁾, apgalvotas išleidimas į aplinką, transportavimas ir pateikimas į rinką.
12. Atliekų siuntimas per sienas Europos Sąjungoje, į ją arba iš jos, kuriam reikalingas patvirtinimas arba kuris yra uždraustas pagal 1993 m. vasario 1 d. Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 259/93 dėl atliekų vežimo Europos bendrijos viduje, į Bendriją arba iš jos priežiūros ir kontrolės ⁽²⁾.

▼ M1

13. Kasybos atliekų tvarkymas pagal 2006 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2006/21/EB dėl kasybos pramonės atliekų tvarkymo ⁽³⁾.

▼ M2

14. Saugyklų eksploatacija pagal 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/31/EB dėl anglies dioksido geologinio saugojimo ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ OL L 106, 2001 4 17, p. 1. Direktyva su paskutiniais pakeitimais, padarytais Reglamentu (EB) Nr. 1830/2003 (OL L 268, 2003 10 18, p. 24).

⁽²⁾ OL L 30, 1993 2 6, p. 1. Reglamentas su paskutiniais pakeitimais, padarytais Komisijos reglamentu (EB) Nr. 2557/2001 (OL L 349, 2001 12 31, p. 1).

⁽³⁾ OL L 102, 2006 4 11, p. 15.

⁽⁴⁾ OL L 140, 2009 6 5, p. 114.

▼B

IV PRIEDAS

4 STRAIPSNIO 2 DALYJE NURODYTOS TARPTAUTINĖS KONVENCIJOS

- a) 1992 m. lapkričio 27 d. Tarptautinė Konvencija dėl civilinės atsakomybės už naftos teršimu padarytą žalą;
- b) 1992 m. lapkričio 27 d. Tarptautinė Konvencija dėl tarptautinio fondo, skirto atlyginti naftos teršimu padarytą žalą, sukūrimo;
- c) 2001 m. kovo 23 d. Tarptautinė Konvencija dėl civilinės atsakomybės už žalą, kurią padaro naftos bunkerių tarša;
- d) 1996 m. gegužės 3 d. Tarptautinė Konvencija dėl atsakomybės ir atlyginimo už žalą, susijusią su pavojingų ir nuodingų medžiagų vežimu jūra;
- e) 1989 m. spalio 10 d. Konvencija dėl civilinės atsakomybės už žalą, padaromą vežant pavojingas prekes keliais, geležinkeliu ir vidaus navigacijos laivais.

▼B

V PRIEDAS

4 STRAIPSNIO 4 DALYJE NURODYTI TARPTAUTINIAI DOKUMENTAI

- a) 1960 m. liepos 29 d. Paryžiaus konvencija dėl Trečiosios šalies atsakomybės branduolinės energetikos srityje ir 1963 m. sausio 31 d. Briuselio papildomoji konvencija;
- b) 1963 m. gegužės 21 d. Vienos Konvencija dėl civilinės atsakomybės už branduolinę žalą;
- c) 1997 m. rugsėjo 12 d. Konvencija dėl papildomos kompensacijos už branduolinę žalą;
- d) 1988 m. rugsėjo 21 d. Jungtinis protokolas, susijęs su Vienos Konvencijos ir Paryžiaus Konvencijos taikymu;
- e) 1971 m. gruodžio 17 d. Briuselio Konvencija, susijusi su civiline atsakomybe branduolinių medžiagų vežimo jūra srityje.

▼M4*VI PRIEDAS***18 STRAIPSNIO 1 DALYJE NURODYTA INFORMACIJA IR DUOMENYS**

18 straipsnio 1 dalyje nurodyta informacija apima informacijos apie žalos aplinkai pagal šią direktyvą atvejus, o kiekvienu atveju pateikiama ši informacija ir duomenys:

1. Žalos aplinkai rūšis, žalos padarymo ir (arba) žalos aptikimo data. Žala aplinkai pagal rūšį skirstoma į žalą saugomoms rūšims ir natūralioms buveinėms, vandeniui ir žemei, kaip nurodyta 2 straipsnio 1 punkte.
2. Veiklos srities aprašymas pagal III priedą.

Valstybės narės įtraukia kitą susijusią informaciją apie patirtį, įgytą įgyvendinant šią direktyvą.